

Lectio Divina segédanyag

A év – Jn 20, 1-9

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Biblikus nézőpont:

Nyúl Viktor, Hegyi László

Liturgikus nézőpont

Asztalos Gábor

Pedagógiai nézőpont:

Vermes Nikolett

Szerkesztő

Hegyi László

Lektorálta: Nyúl Viktor és Hegyi László

Nyelvhelyesség: Nyúlné Révfalvi Ildikó

+ EVANGÉLIUM Szent János könyvéből

Jézusnak fel kellett támadnia a halálból.

A hét első napján, kora reggel, amikor még sötét volt, Mária Magdolna kiment a sírhoz. Odaérve látta, hogy a követ elmozdították a sírtól. Erre elfutott Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, és hírül adta nekik: „Elvitték az Urat a sírból, és nem tudom, hova tették!”

Péter és a másik tanítvány elindult, és a sírhoz sietett. Futottak mind a ketten, de a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és hamarabb ért a sírhoz. Benézett, és látta az otthagyt gyolcsleplet, de nem ment be. Közben odaért Simon Péter is. Ő is látta az otthagyt lepleket és a kendőt, amely Jézus fejét takarta. Ez nem volt együtt a leplekkel, hanem külön feküdt összehajtván egy helyen.

Akkor bement a másik tanítvány is, aki először ért a sírhoz. Látta mindezt és hitt. Addig ugyanis még nem értették meg, hogy Jézusnak fel kellett támadnia a halálból.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

¹ Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

A hét első napján pedig Mária Magdolna elmegy korán reggel, amikor még sötét volt, a sírhoz, és látja, hogy a kő el van távolítva a sírtól.

² τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς: Ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

Elfut tehát, és elmegy Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit szeretett Jézus, és mondja nekik: „Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hogy hová helyezték Őt.”

³ ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

Kiment tehát Péter és a másik tanítvány, és elmentek a sírhoz.

⁴ ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητής προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,

A kettő pedig együtt szaladt: és a másik tanítvány előre futott, gyorsabban Péternél, és elsőként jutott a sírhoz,

⁵ καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.

és behajolva látja a lepleket feküdvé, persze nem ment be.

⁶ ἔρχεται οὖν Ἴ καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῶ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

Tehát Simon Péter is jön, követve őt, és bement a sírba, és megszemléli a fekvő lepleket,

⁷ καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον·

és a kendőt, ami a fején volt, nem a leplekkel feküdvé, hanem külön összehajtogatva egy helyre.

⁸ τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητής ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν·

Akkor tehát bement a másik tanítvány is, aki elsőként jött a sírhoz, és látta, és elkezdett hinni:

⁹ οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

Még nem ismerték ugyanis az Írást: a halottakból fel kell, hogy támadjon.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ Prima autem sabbatorum Maria Magdalene venit ma ne, cum adhuc tenebrae essent, ad monumentum et videt lapidem sublatum a monumento.

¹ A hét első napján, kora reggel, amikor még sötét volt, Mária Magdolna kiment a sírhoz. Észrevette, hogy a követ elmozdították a sírtól.

¹ Mária Magdolna a hét első napján kora reggel, amikor még sötét volt, a sírhoz ment, és látta, hogy a kő el van mozdítva a sírbolttól.

¹ A hét első napján, amikor még sötét volt, Mária Magdolna kiment a sírhoz. Észrevette, hogy a követ elmozdították a sírtól.

¹ A hétnek első napján pedig jó reggel, amikor még sötétes vala, oda méne Mária Magdaléna a sírhoz, és látá, hogy elvétellett a kő a sírról.

¹ A hét első napján korán reggel, amikor még sötét volt, a magdalai Mária odament a sírhoz, és látta, hogy a kő el van véve a sírbolt elől.

² Currit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad alium discipulum, quem amabat Iesus, et dicit eis: "Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus, ubi posuerunt eum!".

² Erre elfutott Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit kedvelt Jézus, és hírül adta nekik: "Elvitték az Urat a sírból, s nem tudni, hova tették."

² Elfutott tehát, elment Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, és azt mondta nekik: »Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hová tették!«

² Elfutott Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, és jelentette nekik: „Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hova tették.”

² Futa azért és méne Simon Péterhez és ama másik tanítványhoz, akit Jézus szeret vala, és monda nekik: Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hová tették őt.

² Ezért elfutott, elment Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, és így szólt hozzájuk: – Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hová tették!

³ Exiit ergo Petrus et ille alius discipulus, et veniebant ad monumentum.

³ Péter és a másik tanítvány elindult és a sírhoz sietett.

³ Erre Péter és a másik tanítvány elindultak, és a sírhoz mentek.

³ Erre Péter és a másik tanítvány elindult és a sírhoz sietett. Együtt futott mind a kettő,

³ Kiméne azért Péter és a másik tanítvány, és menének a sírhoz.

³ Elindult tehát Péter és a másik tanítvány, és elmentek a sírhoz.

⁴ Currebant autem duo simul, et ille alius discipulus praecurrit citius Petro et venit primus ad monumentum;

⁴ Mind a ketten futottak. De a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és hamarabb ért a sírhoz.

⁴ Ketten együtt futottak, de a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és elsőként ért a sírhoz.

⁴ de a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és hamarabb ért a sírhoz.

⁴ Együtt futnak vala pedig mindketten: de ama másik tanítvány hamar megelőző Pétert, és előbb juttat a sírhoz;

⁴ Ketten együtt futottak, de a másik tanítvány előreszaladt – gyorsabban, mint Péter – , és elsőnek ért a sírhoz.

⁵ et cum se inclinasset, videt posita linteamina, non tamen introivit.

⁵ Benézett, s látta a gyolcsot, de nem ment be.

⁵ Lehajolt, és látta lerakva a gyolcsokat, de nem ment be.

⁵ Behajolt és meglátta a gyolcsot, de nem ment be.

⁵ És lehajolván, látá, hogy ott vannak a lepedők; mindazáltal nem megy vala be.

⁵ Előrehajolt, és látta, hogy ott fekszenek a lepedők, de nem ment be.

⁶ Venit ergo et Simon Petrus sequens eum et introivit in monumentum; et videt linteamina posita

⁶ Nem sokkal később Péter is odaért, bement a sírba és ő is látta az otthagyt gyolcsot

⁶ Azután odaért Simon Péter is, aki követte őt, és bement a sírba. Látta letéve a gyolcsokat

⁶ Nem sokkal később odaért Simon Péter is, bement a sírba,

⁶ Megjőve azután Simon Péter is nyomban utána, és beméne a sírba: és látá, hogy a lepedők ott vannak.

⁶ Megérkezett Simon Péter is, aki követte, és bement a sírba. Láta, hogy a leplek ott fekszenek,

⁷ et sudarium, quod fuerat super caput eius, non cum lintheaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum.

⁷ meg a kendőt, amellyel a fejét befödtek. Ez nem a gyolcs közt volt, hanem külön összehajtva más helyen.

⁷ és a kendőt, amely a fején volt, nem a gyolcsok mellé helyezve, hanem külön egy helyen, összegöngyölve.

⁷ és ő is látta a gyolcsot, meg a kendőt, mellyel fejét takarták be. Ez nem a gyolcs közt volt, hanem külön összehajtva más helyen.

⁷ És a keszkenő, a mely az ő fején volt, nem együtt van a lepedőkkel, hanem külön összegöngyölítve egy helyen.

⁷ és hogy az a kendő, amely a fején volt, nem a lepleknél fekszik, hanem külön összegöngyölítve egy másik helyen.

⁸ Tunc ergo introivit et alter discipulus, qui venerat primus ad monumentum, et vidit et credidit.

⁸ Most már a másik tanítvány is bement, aki először ért oda a sírhoz. Láta és hitt.

⁸ Akkor bement a másik tanítvány is, aki először érkezett a sírhoz; látta és hitt.

⁸ Akkor bement a másik tanítvány is, aki először ért a sírhoz. Láta és hitt.

⁸ Akkor aztán beméne a másik tanítvány is, a ki először jutott a sírhoz, és lát és hisz vala.

⁸ Akkor bement a másik tanítvány is, aki elsőnek ért a sírhoz. Láta, és hitt.

⁹ Nondum enim sciebant Scripturam, quia oportet eum a mortuis resurgere.

⁹ Eddig ugyanis nem értették az Írást, amely szerint föl kellett támadnia a halálból.

⁹ Még nem értették ugyanis az Írást, hogy fel kell támadnia a halálból.

⁹ Eddig ugyanis még nem értették meg az Írást, amely szerint fel kellett támadnia a halálból.

⁹ Mert nem tudják vala még az írást, hogy fel kell támadnia a halálból.

⁹ Még nem tudták ugyanis, hogy az Írás szerint fel kell támadnia a halottak közül.

1.1.3. Behatárolás

Az Úr temetésének leírását követően (Jn 19,38-42) az epizód a hét első napján (vasárnap) kora reggel játszódik. Mária Magdolna a sírtól elfutva Péterhez és a másik tanítványhoz megy, hogy a sírhoz hívja őket. A tanítványok miután megszemlítették az üres sírt, hazamennek. Ezután az evangélista a sírnál maradó és gyászoló Mária Magdolnára irányítja a figyelmet (Jn 20,11-18). A szakasz tehát, amely főleg Péterre és a másik tanítványra összpontosít a János-evangélium 20,1-10 között határozható be.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Jézus feltámadásának örömteli tényét fokozatosan tárja fel az evangélista ebben az epizódban. Mária Magdolna kora hajnalban pillantja meg először a sírtól elmozdított követ (Jn 20,1). A hűséges asszony Pétert és társát a sírhoz hívja. A szeretett tanítvány látja meg először az üres sírban a lepleket (Jn 20,5). Majd odaérve Péter lép be először a sírba, ahol ő is észreveszi a halotti lepleket (Jn 20,6). A fizikai látás a hitre való eljutásukat jelzi, amit János a feltámadás kapcsán az Írások megértéseként értelmez (Jn 20,8-9).

Hangsúlyozza, hogy nem sírrablásról (Jn 20,2), hanem az Írások beteljesüléséről van tehát szó (Jn 20,9)! Az üres sír nem bizonyítéka, hanem jele a feltámadásnak. Továbbá kiemeli Péter elsőségét: ő a feltámadás „koronatanúja” (vö. Lk 24,34). Illetve a hit jellemzőit képekben írja le: futás, látás, az Írások megértése.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

ἤρμενον ('érménon') (Jn 20,1); **ἔραν** ('éran') (Jn 20,2) ('elvisz, eltávolít')

A Jézus sírjától eltávolított kő, a Lázár sírja előtt elvett kőre is emlékeztet (Jn 11,39). Lázár feltámasztása tehát az Úr feltámadásának előképévé válik. Jézus, akinek a parancsára elgörgetik a követ a halott Lázár sírja elől, s feltámad Mária és Márta testvére, később saját maga támad fel a sziklasírból.

κειμένα ('kejmena') (Jn 20,5-6); **κειμενον** ('kejmenon') ('nyugszik, fekszik, hever') (Jn 20,7)

A kifejezés különféle formákban legtöbbször a húsvéti események során jelenik meg a János-evangéliumban: az ecettel teli edénynél a kereszt közelében Jézus halála előtt (Jn 19,29), továbbá a halotti leplek (Jn 20,5-7), s az Úr holtteste (Jn 20,12) kapcsán. Végül pedig a paráznál, amely mellett megpillantják a halászó tanítványok a feltámadt Jézus Krisztust (Jn 21,9)!

Jelképes, hogy ugyanez a szó megjelenik Jézus születésének leírásában is a Lukács-evangéliumban, amikor az evangélista a jászolban fekvő gyermek Jézusról számol be (Lk 2,12.16). Vagyis azt a Jézust, akit születése után egy barlangbeli jászolba fektettek, halála után egy sziklasírba fektetik, aki viszont feltámad, azaz a fekvő helyzetből felkel (a feltámadni görög kifejezésben a 'felállni, felállítani' szó található meg: „ἀνίστημι” /'ánisztémi'/ (Jn 20,9)).

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok János evangéliumán belül

2,22 Amikor föltámadt a halálból, tanítványai visszaemlékeztek ezekre a szavakra, s hittek az Írásnak és Jézus szavainak.

5,39 Fürkészték az Írásokat, mert azt hiszték, hogy örök életet találtak bennük. Bár éppen rólam tanúskodnak

11,44 S a halott kijött. Lába és keze be volt pólyázva, az arcát meg kendő fődte. Jézus szólt nekik: „Oldjátok fel, hogy tudjon járni.

13,23 A tanítványok közül az egyik, akit kedvelt Jézus, az asztalnál Jézus mellett ült.

14,26 S a Vigasztaló, a Szentlélek, akit majd a nevemben küld az Atya, megtanít benneteket mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek.

18,15 Simon Péter és egy másik tanítvány követte Jézust. Mivel ez a másik tanítvány ismerőse volt a főpaprak, bejutott Jézussal a főpap udvarára

19,26 Amikor Jézus látta, hogy ott áll az anyja és szeretett tanítványa, így szólt anyjához: „Asszony, nézd, a fiad!

19,40 Fogták Jézus testét és a fűszerekkel együtt gyolcsba göngyölték. Így szoktak a zsidók temetni.

20,19 Amikor beesteledett, még a hét első napján megjelent Jézus a tanítványoknak, ott, ahol együtt voltak, bár a zsidóktól való félelmükben bezárták az ajtót. Belépett, megállt közepén és köszöntötte őket: „Békesség nektek!

21,7.20 Erre az a tanítvány, akit Jézus kedvelt, így szólt Péterhez: „Az Úr az!” Amint Simon Péter meghallotta, hogy az Úr az, magára öltötte köntösét – mert neki volt vetkőzve –, és beugrott a vízbe.” “Péter hátrafordult, s látta, hogy az a tanítvány, akit Jézus kedvelt, s aki a vacsorán a keblére hajolt és megkérdezte tőle: „Uram, ki árul el?” – az követi.

Szinoptikus párhuzamok

Mt 28,1-10 Szombat elmúltával, a hét első napjának hajnalán a magdalai Mária és a másik Mária elment, hogy megnézzék a sírt. Hirtelen nagy földrengés támadt. Az Úr

angyala ugyanis leszállt az égből, odament, elhengerítette a követ és ráült. Tekintete olyan volt, mint a villám, öltözte meg, mint a hó. Az örök remegtek tőle való félelmükben, s csaknem halálra váltak. Az angyal azonban felszólította az asszonyokat: „Ne féljete! Tudom, hogy ti Jézust keresite, akit keresztre feszítete. Nincs itt. Feltámadt, ahogy előre megmondta. Gyertek, nézzéte meg a helyet, ahol nyugodott! Aztán siessete, vigyéte hírül tanítványainak: Feltámadt a halálból, előttete megy Galileába. Ott viszontlátjátok. Íme tudtotokra adtam.” Gyorsan otthagyták a sírt, és félelmükben meg nagy örömükben is sietete, hogy megvigyéte a hírt a tanítványoknak. Egyszerre csak Jézus jött velük szemben, s így köszöntötte őket: „Üdv nektek!” Odafutottak, leborultak előtte, és átkarolták a lábát. Jézus így szólt: „Ne féljete! Menjete, vigyéte hírül testvéreimnek, hogy térjenek vissza Galileába, ott majd viszontlátanak.

Mk 16,1-8 Amikor elmúlt a szombat, Mária Magdolna, Mária, Jakab anyja, és Szalome illatszereket vásároltak, s elmentek, hogy bebalzsamozzák. A hét első napján kora reggel, napkeltekor kimentek a sírhoz. Egymás közt így beszélgetete: „Ki fogja elhengeríteni a követ a sír bejárata elől?” De amikor odanézete, látták, hogy a kő el van hengerítve, jóllehet igen nagy volt. Amint bementek a sírba, jobbról egy fehér ruhába öltözött ifjút látták, amint ott ült. Megrémülte. De az megszólította őket: „Ne féljete! Ti a keresztre feszített názáreti Jézust keresite. Feltámadt, nincs itt! Nézzéte, itt a hely ahová tették! De siessete, mondjátok meg tanítványainak és Péternek: Elöttete megy Galileába, ott majd látjátok, amint mondta nektek.” Erre kijötte a sírből és elfutottak, mert félelem és szorongás vett rajtuk erőt. Félelmükben senkinek sem szóltak semmiről.

Lk 24,1-12 A hét első napján kora hajnalban kimentek a sírhoz, s magukkal vitték az előkészített illatszereket is. Úgy találták, hogy a kő el volt a sírtől hengerítve. Bementek, de az Úr Jézus testét nem találták. Még fel sem ocsúdtak meglepetésükből, már két férfi jelent meg mellettük ragyogó ruhában. Ijedtükben a földre szegeződött a tekintetük. De azok így szóltak hozzájuk: „Miért keresite az élőte a halottak között? Nincs itt, feltámadt. Emlékezzete vissza, mit mondott nektek, amikor még Galileában járt: Az Emberfiának – mondta – a bűnösök kezébe kell kerülnie, fölfeszítik, de harmadnap feltámad.” Erre eszükbe jutottak e szavai. A sírtől visszatérve mindent hírül adtak a tizenegynek és a többieknek. Mária Magdolna, Johanna és Jakab anyja, Mária, s néhány más asszony hozta a hírt, aki még velük volt, az apostoloknak, de azok üres fecsegésnek tartották, és nem hitte nekik. Péter mégis menten felkelt, és a sírhoz futott. Benézett, de csak a lepleket látta. Hazament, és magában igen csodálkozott a történeteken.

Lk 24,24 Társaink közül néhányan szintén kimentek a sírhoz, és úgy találtak mindent, ahogy az asszonyok jelentették, de őt magát nem látták.

Lk 24,26-27 Vajon nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?" Aztán Mózesen elkezdve az összes prófétánál megmagyarázta nekik, amit az Írásokban róla írtak.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Zsolt 16,9 Ezért örül a szívem és ujjong a lelkem s testem is békében fog majd nyugodni.

ApCsel 2,27.31 Mert nem hagyod a lelkem az alvilágban, nem engeded, hogy rothadás érje Szentedet." "előrelátva beszélt Krisztus feltámadásáról, hogy sem nem marad az alvilágban, sem testét nem éri rothadás.

ApCsel 20,7 A hét első napján összegyűltünk kenyértörésre. Pál másnap el akart utazni, ezért beszélt hozzájuk, egész éjjelig kinyújtotta a beszédét.

1Kor 15,4 eltemették és harmadnap feltámadt, az Írások szerint.

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus nézőpont

Ehhez az evangéliumi szakaszhoz a következő gondolatokat fűzte Aranyszájú Szent János:

Hogyan ismertethetném meg veletek ezeket a rejtett dolgokat, vagy mondhatám el azt, ami túlmegy minden szón vagy elképzelésen? Hogyan mutathatnám meg az Úr feltámadásának titkát, keresztjének és három napi halálának üdvözítő jelét? Hiszne minden esemény, ami Üdvözítőnkkel történt, külső jele megváltásunk titkának. Ahogy Krisztus édesanyja szűzi méhéből jött világra, ugyanúgy támadt fel egy lezárt sírból. Ahogy Isten egyszülött Fiaként anyja elsőszülöttje lett, úgy a feltámadás által Elsőszülött lett a halottak közül. Születése nem szüntette meg anyja méhének szűzi érintetlenségét, halottak közül való feltámadása sem törte fel a sír pecsétjét. Ahogy nem tudom teljes mértékben szavakba önteni születését, a sírból való kijövetelét sem tudom teljesen felfogni.

Feltámadt a kő és a pecsét ellenére. Minthogy azonban szükséges volt, hogy a többiek is teljesen elégedettek legyenek, a feltámadást követően kinyílt a sír és az események megerősítést nyertek. Ez ijesztette meg Máriát. Telve volt szeretettel mestere irán, így a szombat elmúltával nem viselte el tovább a pihenést, hanem már hajnalban útra kelt, hogy valamiféle vigasztalást leljen a helyszínen.

Figyeljünk fel arra, hogy Mária nem tudott még semmit a feltámadásról. Azt gondolta inkább, hogy a testet elvitték, ahogy ezt az apostoloknak is elmondja. Az evangélista a maga részéről nem vitatja el ezt az elismerést az asszonytól, és azt sem tartja szégyelnivalónak, hogy ezeket a dolgokat elsőként attól tudják meg, aki az egész éjszakát átvirrasztotta. Ez alátámasztja, hogy az igazság iránti szeretete mindenben érvényesül.

Amikor Mária tudtukra adja ezeket a dolgokat, az apostolok meghallgatják és nagy várakozással mennek el a sírhoz. Látják az ott heverő lenvásznakat, ami a feltámadás egyértelmű jele. Hiszen, ha ők vitték volna el a testet, nem vetkőztették volna le, vagy, ha mások vitték volna el, nem törődtek volna azzal, hogy összehajtogassák és félretegyék a többi lepeltől külön a fejkendőt. Magukkal vitték volna a testet úgy, ahogy volt. János azt is elmondja előre, hogy sok mirhát tettek a testre, ami miatt a len olyan szilárdan hozzáragad a testhez, mintha ólom lenne. Ezt előre vetíti, hogy amikor kiderül, hogy a fejkendő külön volt az öltözet többi részétől, ne hihessek azoknak, akik azt állítják, hogy elvitték. Egy tolvaj nem vesztegette volna az idejét ilyen jelentéktelen részletre.

/Forrás: La Bibbia commentata dai Padri, Città Nuova/

2.2. Tanítóhivatali nézőpont

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

515 Az evangéliumokat olyan emberek írták, akik az első hívők közé tartoztak és akik közölni akarták a hitet másokkal. Mivel a hitben tudták, hogy kicsoda Jézus, ezért egész földi életében szemlélni és másokkal is láttatni tudták misztériumának nyomait. Jézus életében minden -- pólyájától, amibe születésekor betakarták, az eceten át, amivel a kereszten itatták, egészen az arcát takaró kendőig, amit a föltámadás után a sírban hagyott -- az Ő legbensőbb misztériumának a jele. Cselekedetei, csodái, szavai által vált nyilvánvalóvá, hogy "benne lakik testileg az istenség teljessége" (Kol 2,9). Embersége "szentségként", azaz istenségének és az általa hozott üdvösségnek jele és eszközeként jelenik meg: ami az Ő földi életében látható volt, az istenfiúságának és megváltói küldetésének láthatatlan misztériumára utalt.

632 Az Újszövetségben gyakran előforduló állítás, mely szerint Jézus "föltámadott a halálból" (1Kor 15,20), föltételezi, hogy föltámadása előtt a holtak honában időzött. Az apostoli prédikáció Jézus pokolraszállásának ezt az elsődleges jelentést adta: Jézus, mint minden ember, megismerte a halált, és a lelke leszállt hozzájuk, a holtak

honába. De mint Üdvözítő szállt le oda, hirdetvén a jó hírt az ott fogva tartott lelkeknek.

633 A halottak honát, ahova a meghalt Krisztus alászállt, az Írás alvilágnak, seolnak vagy hádésznak nevezi, mert akik ott vannak, meg vannak fosztva Isten látásától. A Megváltóra várva ebben az állapotban voltak az összes megholtak, gonoszok és igazak egyaránt, ami nem azt jelenti, hogy azonos volt a sorsuk, miként Jézus az "Ábrahám kebelére" fogadott szegény Lázárról szóló példabeszédben megmutatta. "Az igazak lelkét, akik Ábrahám kebelén vártak az Üdvözítőt, a poklraszálló Úr Krisztus kiszabadította". Jézus nem azért szállt alá a poklokra, hogy a kárhozottakat szabadítsa ki, nem is azért, hogy a poklot, a kárhozat helyét megszüntesse, hanem hogy az igazakat szabadítsa ki, akik őelőtte éltek.

634 "A halottaknak is hirdették az evangéliumot (...)" (1Pt 4,6). A poklraszállás az üdvösség evangéliuma hirdetésének megvalósulása a beteljesedésig. Ez Jézus messiási küldetésének utolsó szakasza, mely az időben sűrített, ugyanakkor mérhetetlen jelentőségű, mert a megváltás művét kiterjeszti minden hely, minden idő összes emberére, mindnyájan ugyanis, akik üdvözültek, a megváltásnak lettek részesei.

635 Krisztus tehát alászállt a halál mélységébe, hogy "a megholtak" hallják "Isten Fiának szavát, és akik meghallották", éljenek (Jn 5,25). Jézus, "az élet Szerzője" "a halál által" lerombolta azt, "akié a halál birodalma volt, tudniillik az ördögöt, és" kiszabadította "azokat, akiket a haláltól való félelem egész életükre rabszolgákká tett" (Zsid 2,14--15). Ezek után a föltámadott Krisztusnál vannak "a halál és az alvilág kulcsai" (Jel 1,18), és "Jézus nevében" meghajol "minden térd, az égieké, a földieké és az alvilágiaké" (Fil 2,10).

"Ma nagy csönd van a földön; mélységes hallgatás és néma csönd; nagy csönd, mert a Király alszik; a föld megremegett és elnyugodott, mert Isten testben elaludt, és a régóta alvókat fölébresztette (...). Bizony, először az összülőt megy keresni mint elveszett bárányt. Azokat akarja megkeresni, akik teljes sötétségben és a halál árnyékában ülnek; a teljesen fogoly Ádámhoz és vele együtt a fogoly Évához jön Isten és az ő fiuk, hogy eloldja őket a fájdalomtól (...): Én a te Istened, aki miattad lettem a fiad (...). Serkenj föl, aki alszol: mert nem azért alkottalak téged, hogy az alvilág foglya légy. Ébredj föl a halálból; én vagyok a halottak Élete."

636 A hitvallás a "Jézus alászállt a poklokra" kifejezéssel vallja, hogy Jézus valóban meghalt, és halála által számunkra legyőzte a halált és az Ördögöt, "aki birtokolta a halál birodalmát" (Zsid 2,14).

637 A meghalt Krisztus isteni személyével egyesült Lelkével szállt alá a holtak honába. Az Őelőtte élt igazaknak megnyitotta a mennyország kapuját.

639 Krisztus föltámadásának misztériuma valóságos esemény, melynek az Újszövetség tanúsága szerint történetileg bizonyított megnyilvánulásai voltak. Már Szent Pál 56 körül ezt írhatta a korintusiaknak: "Elsősorban azt hagytam rátok, amit magam is kaptam: Krisztus meghalt a bűneinkért az Írások szerint, eltemették és harmadnap föltámadt ismét az Írások szerint; megjelent Kéfásnak, majd a tizenkettőnek" (1Kor 15,3--4). Az Apostol itt a föltámadás élő hagyományáról beszél, melyet Damaszkusz kapui előtt átélt megtérése után tanult meg.

640 "Miért keresitek az élő a halottak között? Nincs itt, föltámadott" (Lk 24,5--6). A húsvéti események között az első elem, amit megtalálnak, az üres sír. Önmagában még nem jelent közvetlen bizonyítékot, mert azt, hogy Jézus holtteste nincs a sírban, másképp is lehetett magyarázni. Ennek ellenére az üres sír mindenki számára lényeges jel volt. Megtalálása a tanítványok részéről az első lépést jelentette a föltámadás tényének fölismeréséhez. Így voltak elsősorban a szent asszonyok, majd Péter. "A tanítvány, akit Jézus szeretett" (Jn 20,2), állítja, hogy amikor bement a sírba és fölfedezte a "lehelyezett gyolcsokat" (Jn 20,6), látott és hitt. Ez föltételezi, hogy az üres sír láttán megbizonyosodott arról, hogy Jézus testének távolléte nem lehet emberi mű, és Jézus nem egyszerűen visszatért a földi életbe, mint Lázár.

2174 Jézus "a szombatok első napján" (Mk 16,2) támadt föl a halottak közül. Mint "első nap", Krisztus föltámadásának napja emlékeztet az első teremtésre. Mint "nyolcadik nap", mely a szombatot követi, a Krisztus föltámadásával elindított új teremtsést jelzi. A keresztények számára a legelső nap lett, az első ünnep, az Úr napja (hé kyriaké hémera, dies dominica), a latin nyelvekben dominica, vasárnap:

"A Nap napján tartjuk mindannyian összejöveteleinket, mert ez az első nap [a zsidó szombat után], melyben Isten a sötétség és az anyag megváltoztatásával alkotta a világot; és Jézus Krisztus, a mi Megváltónk ezen a napon támadt föl a halottak közül."

2.2.2. Pápai gondolatok

XVI. Benedek: *Verbum Domini* enciklika

5. Ezen apostoli buzdítással azt szeretném elérni, hogy a Szinódus eredményei hatékonyan befolyásolják az Egyház életét mind a Szentírással való személyes kapcsolatot, mind annak értelmezését a liturgiában, a katekézisben és a tudományos kutatásban, hogy a Szentírás ne maradjon valami régi Szó, hanem élő és aktuális Szó

legyen. Ezért a Szinódus eredményeit úgy szeretném bemutatni és elmélyíteni, hogy állandóan hivatkozom a János evangélium prológosára (1,1-18), amely életünk alapját közli velünk: az Igét, aki kezdettől fogva Istennél volt, testté lett és közöttünk lakozott (vö. 1,14). Csodálatos szöveg ez, mely az egész keresztény hitet összefoglalja. János, akit a hagyomány azonosít a tanítvánnyal, akit Jézus szeretett (Jn 13,23; 20,2; 21,7.20), a Krisztussal való találkozásnak és az ő követésének személyes tapasztalatából „mélységes bizonyosságot merített arról, hogy Jézus Isten megtestesült Bölcsessége, és az ő halandó emberré lett örök Szava”. [13] János, aki „látott és hitt” (Jn 20,8), bennünket is segít, hogy a fejünket Krisztus keblére hajtsuk (vö. Jn 13,25), ahonnan az Egyház szentségeinek szimbólumai, vér és víz fakadt. János Apostol és a többi sugalmazott szerző példáját követve engedjük, hogy a Szentlélek vezessen és egyre inkább szeressük Isten Szavát.

Ferenc: Lumen fidei enciklika

30. A látás és a hallás, mint a hívő megismerés eszközeinek összefüggése a legvilágosabban János evangéliumában mutatkozik meg. A negyedik evangéliumban a „hinni” azt jelenti, hogy „hallani és egyidejűleg látni”. A hívő hallás a szeretet megismerésének sajátos módján történik: személyes hallgatás, amely megkülönbözteti a hangokat és felismeri a jó pásztor hangját (vö. Jn 10,3–5); a követést megkövetelő hallgatás, ahogyan az első tanítványokkal történt: a Keresztelő „szavai hallatára a két tanítvány Jézus nyomába szegődött” (Jn 1,37). Másrészt a hit a látáshoz is kötődik. Olykor Jézus jeleinek látása megelőzi a hitet, ahogy a zsidókkal történt, akik Lázár feltámasztása után „a történetek láttán hittek benne” (Jn 11,45). Máskor a hit vezet el mélyebb látáshoz: „Ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét” (Jn 11,40). Végül a hit és a látás egymásba fonódik: „Aki bennem hisz, [...] abban hisz, aki engem küldött; aki engem lát, azt látja, aki engem küldött” (Jn 12,44–45). A hallással való egységének köszönhetően a látás Krisztus követésévé válik, és a hit úgy jelenik meg, mint a látás útja, amelyen a szem hozzászokik ahhoz, hogy mélyre lásson. Így éli ezt át János húsvét reggelén, aki még a szürkületben az üres sír előtt „látott és hitt” (Jn 20,8). Majd Mária Magdolnával folytatódik, aki már látja Jézust (vö. Jn 20,14), és tartóztatni akarja, de arra kap felszólítást, hogy Atyjához vezető útján lássa őt; és egészen Magdolnának a tanítványok előtt tett vallomásáig tart: „Láttam az Urat!” (Jn 20,18).

Hogyan jutnak el a hallás és látás eme szintéziséig? Úgy, hogy Jézus konkrét személyéből indulnak ki, akit látnak és hallanak. Ő a testté lett szó, akinek dicsőségét szemlélték (vö. Jn 1,14). A hit világossága egy Arc fénye, amelyen látható az Atya. Ugyanis az igazság, amelyet a hit befogad, a negyedik evangélium szerint az Atya

megmutatkozása a Fiúban, az ő testében és földi cselekedeteiben; az igazság, amelyet úgy lehet meghatározni, hogy Jézus „fényességes élete”.^[24] Ez azt jelenti, hogy a hívő megismerés nem egy pusztán belső igazság szemlélésére hív. Az igazság, amelyet a hit tár fel előttünk, a Krisztussal való találkozásra, az ő életének szemlélésére, jelenlétének észlelésére koncentrál. Ilyen értelemben beszél Aquinói Szent Tamás az apostolok oculata fideséről, szemmel bíró hitéről – azaz látó hitéről –, amikor testileg látják a feltámadottat.^[25] Saját szemükkel látták Jézust, és hittek, azaz képesek voltak a látottak mélyére hatolni és megvallani Isten Fiát, aki az Atya jobbára ült.

2.3. Liturgikus nézőpont

2.3.1. Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise egyéb szövegeivel

Az *evangéliumi szakasz* (Jn 20,1-9) azt írja le, mikor Mária Magdolna, majd Péter és János először szembesülnek azzal, hogy Jézus feltámadt – üres a sírja. A liturgia e köré az örömhír köré szerveződik. Központhoz maga a feltámadás áll, de megjelenik a húsvéti lakoma, a húsvéti Bárány képe is. A *kezdőénekek* rögtön a feltámadást hirdetik: „Feltámadtam, és veled vagyok! Kezedet rajtam nyugtatod: csodálatos a te tudásod, alleluja! (vö. Zsolt 138,18.5-6); vagy „Valóban feltámadt az Úr, alleluja. Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké!” (vö. Lk 24, 34; Jel 1,6).

A *kezdő könyörgés* kiemeli, hogy Isten Fia által legyőzte a halált és kitárta előttünk az örökkévalóság kapuját. Kéri, hogy teremtsen minket újjá a Szentlélek erejével, hogy új életre támadjunk.

Az *olvasmány* (ApCsel 10,34a. 37-43) gyakorlatilag az evangéliumot mondja el röviden: „Hogyan kente fel az Isten a názáreti Jézust Szentlélekkel és hatalommal. Ő pedig, ahol csak járt, jótetteket vitt végbe, és meggyógyított minden ördögtől megszállottat, mert vele volt az Isten. Mi tanúi vagyunk mindannak, amit Júdea egész területén és Jeruzsálemben tett. Keresztre feszítették, de harmadnap feltámasztotta Isten, és látható alakban megmutatta őt, ha nem is az egész népnek, de az Isten által előre kijelölt tanúknak, vagyis nekünk. Mi ettünk és ittunk vele, miután feltámadt a halálból. És ő megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek és tanúsítsuk, hogy ő az, akit Isten az élők és holtak bírójául rendelt. Minden próféta tanúságot tesz arról, hogy aki hisz benne, elnyeri bűnei bocsánatát”.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 117, 1-2. 16ab-17. 22-23) a húsvét örömét fejezi ki: „Ezt a napot az Úristen adta: örvendjünk és vigadjunk rajta” (vö. 24. vers).

A két választható *szentlecke* közül az egyik (Kol 3,1-4) a feltámadásból fakadó buzdításnak és reménynek ad hangot: „Krisztussal együtt ti is feltámadtatok. Keressétek tehát azt, ami odafönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján. Az égiekre irányuljon figyelmetek, ne a földiekre. Hiszen meghaltatok, és életetek Krisztussal az Istenben van elrejtve. Amikor azonban Krisztus, a mi életünk, újra megjelenik, vele együtt ti is megjelentek a dicsőségben”.

A másik főképp Krisztus áldozatát hirdeti (1Kor 5,6b-8): „húsvéti bárányunkat, Krisztust feláldozták!”. Ehhez hasonló az alleluja tartalma, kiegészülve a húsvéti lakoma ünneplésének gondolatával:

„Krisztus, a mi húsvéti Bárányunk már feláldozta magát. * Üljük meg tehát az Úrral a húsvéti lakomát”. (1 Kor 5, 7b-8a)

A két választható *szekvencia* (ÉE 547.) hasonlóképp a húsvéti örömhír gondolata körül forog: hirdeti a húsvéti történeket és irgalmat kér Krisztustól.

Az *egyetemes könyörgések* a feltámadást szem előtt tartva a hívők számára kérnek segítséget, erőt és bátorítást Istentől.

A felajánló könyörgés is a húsvéti öröm jegyében hangzik el:

„Urunk, Istenünk, ujjongó húsvéti örömmel ajánljuk fel áldozatunkat, amely által csodálatosan újjászületik és növekszik Egyházad”.

Az *I. húsvéti prefáció* az áldozatot, a feltámadást és az ennek fényében ujjongó örömet hangoztatja: „...de különösen ezen a szent ünnepen, midőn áldozattá lett értünk Krisztus, a Húsvéti Bárány. Mert ő az igazi Bárány, aki elvette a világ bűneit, halálunkat halálával megtörte, és feltámadásával új életet szerzett nekünk. A húsvéti öröm ezért kiárad az egész földre, a nagyvilág örvendezve ujjong, a mennyei erők és a hatalmas angyalok, (a te) dicsőséged himnuszát zengik...”.

Az *áldozási ének* (1 Kor 5, 7-8) a *szentleckeként* is választható első korintusi levélből való, szintén Krisztust mint Húsvéti Bárányt említi: „Húsvéti Bárányunkat, Krisztust feláldozták. Ünnepejünk tehát a tisztaság és igazság kovásztalan kenyerével, alleluja”.

Végül az áldozás utáni könyörgés is illeszkedik a húsvéti liturgia üzenetéhez: „Istenünk, örök jószággal oltalmazd Egyházadat, hogy Húsvét szent titkának ünneplése által megújulva eljusson a dicsőséges feltámadásra”.

2.3.2. Liturgikus énekek

Éneklő egyház:

Feltámadt Krisztus e napon (99)

<https://sites.google.com/site/nepenektar1/%C3%89E99.mp3?attredirects=0>

Szent vagy, Uram! Hozsanna:

Krisztus feltámadott! Halljátok meg asszonyok

<https://www.youtube.com/watch?v=B5iiNq-0K7g>

Dicsőség! Szent áldás, tisztesség

<https://www.youtube.com/watch?v=azsDOzVsiMM>

Gitáros énekek:

Sillye Jenő – Kovács Gábor: Kristályóriás-oratórium

Győzött az élet (8'12'')

<https://www.youtube.com/watch?v=d5Z5iLc2RD0>

Feltámadt! Alleluja!

https://www.youtube.com/watch?v=5FZiI8_GyPM

2.4. Pedagógiai nézőpont

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Pilinszky János: Harmadnapra

És fölzúgnak a hamuszín egek,
hajnalfele a ravensbrücki fák.
És megérik a fényt a gyökerek.
És szél támad. És fölzeng a világ.

Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszünhetett dobogni szive –
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.

Ady Endre: A szép Húsvét

Odukat és kriptákat pattant
S bús árkokig leér a szava:
Ilyen a Húsvét szent tavasza
S ilyen marad.

Miért tudjon Ő az embervérről,
Mikor künn, a Tavaszban
Minden csoda csodát csinál
S minden drága fizetség megtérül?

Óh, Tavasz, óh, Húsvét,
Emberek ősi biztatója,
Csak azt szórd szét köztünk:
Állandó a tavaszi óra
S ilyen marad.

Krisztus támad és eszmél,
Odukat és kriptákat pattant.
Van-e gyönyörűbb ennél?

Kurczina Terézia: Megváltottál

Szeretettől hajtva, szenvedések árán,
Te lettél az értem feláldozott Bárány.
Bűneimnek szennyét lemosta Szent Véred,
irgalmadból engem kárhozat nem érhet.

Bűnbánó lélekkel elibéd térdelek,
szüntelen hálával imádlak Tégedet.
Aki annyi jót tett, senkinek sem ártott,
megváltásért Neved legyen mindig áldott!

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

- Vajon a másik tanítvány, aki előbb ért a sírhoz, mint Péter, miért nem ment be azonnal a sírba?
- A kendő miért lehetett összehajtván külön helyen?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Istenünk, a mai napon egyszülött Fiad által legyőzted a halált, és kitártad előttünk az örökkévalóság kapuját. Krisztus Urunk feltámadását ünnepeelve kérünk, teremts újjá minket Szentlelked erejével, hogy új életre támadjunk. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Szerzetesi közösségek imája:

Uram, oly sokszor nem talállok...

Futok, hogy közeledben lehessenek, hogy lássalak, érezzelek, de hiába... Mint Mária Magdolna sírok a megnyitott sír előtt: - elvitték az

Urat, nem tudom hová tették...

Kereslek; pedig ha lenne bátorságom ott maradni, bemenni az üres sírba, láthatnám az otthagyt lepleket... Talán szavaid is eszembe jutnának...: megölik, sírba teszik, de feltámad...

Ó, Jézusom, adj nekem bátor, erős hitet, hogy bármilyen sötétség és reménytelenség vesz körül, merjek ott időzni az üres sírnál, tudván, hogy élsz, hogy találkozni akarsz velem.

Nyisd fel szemem, hogy megláthassalak, hiszen ott vagy, nem takarnak a leplek, nem vagy mozdulatlan. Élő Isten vagy, aki rám vársz.

Izzó szeretetteddel égesd le szememről a reménytelenség, a kishitűség hályogát, és add, hogy lássak! Téged lássalak! Csak Téged! Ámen.

Pálos Nővérek

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz (forrás: Pixabay)

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...
- Jézus Krisztus valóban feltámadt!
- A kendő összehajtva, a sír üres.
- Krisztus feltámadt és nem hagy el engem.

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- A feltámadás örömhíréről nekem is beszélnem kell másoknak.
- Mindig bízzak.
- Én is ugyanazzal a hittel fussak Krisztus elé, mint Péter és János.
- Keresem -e Jézus Krisztust szívem egész vágyódásával?